

Yttrande över promemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37).

Justitiedepartementet har lämnat promemorian ”Åldersbestämning tidigare i asylprocessen” (Ds 2016:37) för besvarande senast 2016-11-23.

Göteborgs Stad anser det är en förbättring utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv att Migrationsverket kan fatta ett tillfälligt beslut om ålder, då det finns skäl att ifrågasätta att ett asylsökande ensamkommande barn är under 18 år. Det är rimligt att den sökande så snart det är möjligt ges tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning som bör ge den sökande ytterligare bevisunderlag för att styrka sin ålder. Det är också en förbättring utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv att den sökande har möjlighet att överklaga Migrationsverkets tillfälliga beslut om ålder till en migrationsdomstol. Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget.

Det vilar ett stort ansvar på Migrationsverket att lämna information och kommunicera konsekvenser av personens ställningstagande på ett korrekt sätt. Inte minst med hänsyn till att den asylsökande i många fall varit utsatt för svåra umbäranden. Det är också viktigt att rätten till tolk beaktas vid informationstillfället.

Det framgår av promemorian att om en person avstår från att genomgå medicinsk åldersbedömning utan särskilt starka skäl ska den sökande informeras om att konsekvenserna av att avstå från att genomgå medicinsk åldersbedömning kan betyda att Migrationsverkets tillfälliga beslut om ålder kvarstår, d.v.s att den sökande bedöms vara 18 år eller över. Kommunstyrelsen konstaterar att erbjudandet i praktiken innebär en begränsning av frivilligheten för den enskilde.

Kommunstyrelsen anser även att Migrationsverket bör lämna information till kommunen när en utredning om ålder är aktuell så att kommunen kan förbereda individen inför beslutet.

En central del i förslaget beträffande åldersbedömning är att i större utsträckning genomföra medicinsk åldersbedömning då osäkerhet råder om ett ensamkommande barn är under eller över 18 år. För att säkerställa kvalitet och kapacitet beträffande åldersbedömningar har regeringen gett uppdrag till både Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen. Uppdragen ska rapporteras till regeringen i november 2016 respektive november 2017. Kommunstyrelsen ser en risk för att kapaciteten inte är tillräckligt utvecklad redan från 1 maj 2017 då de förslagna författningsförändringarna förväntas börja gälla. Det bör beaktas i den fortsatta beredningen av förslaget.

Vid den slutliga bedömningen av den sökandes ålder är det, som framgår av promemorian, av största vikt att Migrationsverket tar hänsyn till utredningsmetodernas felmarginaler och om osäkerhet fortsatt råder tillämpar principen "*the benefit of the doubt*", som i detta sammanhang innebär att personens ålder bedöms vara under 18 år. Det är enligt kommunstyrelsens mening bättre om en 19-åring bedöms vara barn än att en underårig bedöms vara vuxen.

Utifrån ett kommunalt perspektiv är det bra att en åldersbestämning sker tidigare i asylprocessen. Det medför mindre risk för att omfattande resurser som är avsedda för barn läggs på individer som sedan bedöms vara vuxna. När en sökande skrivs upp i ålder är det viktigt att Migrationsverket återkallar sina anvisningsbeslut till kommunen. I annat fall står kommunen med ett utpekat ansvar i egenskap av anvisningskommun, och med en risk att inte få kostnader ersatta eftersom den enskilde bedöms vara vuxen.

I promemorian behandlas inte eventuella merkostnader för kommunen m a a förslaget. Den omständighet som nämns ovan är ett exempel som kan ge ekonomiska konsekvenser för kommunen. Ett annat exempel är eventuella kostnader i samband med att den asylsökande överklagar Migrationsverkets tillfälliga beslut om ålder. Kommunstyrelsen anser därför att det finns behov av vidare utredning av ekonomiska konsekvenser ur ett kommunalt perspektiv.

Beslut om uppskrivning i ålder innebär en stor inverkan på den enskildes livssituation i form av förändrat boende, skolgång och rätt till hälso- och sjukvård. Kommunstyrelsen vill betona vikten av att Migrationsverket försöker erbjuda de unga vuxna plats i anläggningsboende i närområdet så att skolgång och sociala nätverk så långt möjligt kan upprätthållas. Enligt kommunstyrelsens mening behöver Migrationsverket även överväga behovet av att iordningsställa anpassat boende för asylsökande unga vuxna generellt.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar: Jonas Ransgård (M) m fl yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan, i enlighet med stadsledningskontorets förslag. Daniel Bernmar (V) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges i Bilaga A. Lars Hansson (SD) yrkade bifall till yrkande från SD i enlighet med vad som framgår av Bilaga B.

Vid omröstning i huvudvoteringen röstade Mariya Voyvodova (S), Jonas Ransgård (M), Ulf Kamne (MP), Helene Odenjung (L), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Johan Nyhus (S), Maria Rydén (M), Martin Wannholt, tjänstgörande ersättaren Jonas Attenius (S) samt ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) för bifall till Jonas Ransgårds m fl yrkande.

Daniel Bernmar (V) röstade för bifall till eget yrkande.

Lars Hansson (SD) avstod från att rösta.

Kommunstyrelsen beslutade med 11 röster mot 1 att bifalla Jonas Ransgårds m fl yrkande.

Lars Hansson (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 9 november 2016, enligt Bilaga C

Representanterna från MP och S antecknade som yttrande en skrivelse från den 23 november 2016, enligt Bilaga D.

Göteborg den 23 november 2016

GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ann-Sofie Hermansson

Jonas André

Yrkande om Remiss från Justitiedepartementet – Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37)

Fler människor i världen än någonsin tidigare befinner sig på flykt undrar krig och förtryck. Av dessa är det en väldigt liten andel som kommer till Europa och Sverige. Ensamkommande barn är en mycket utsatt grupp och många bär med sig svåra trauman och befinner sig på egen hand i ett främmande land utan närhet till föräldrar och andra vuxna anknytningspersoner. Barn har också större rättigheter än vuxna, t.ex. kan barn inte utvisas utan att det säkerställs att det finns en vuxen som tar emot dem vid ett återvändande och barn har också rätt till en särskild förmyndare. För barn gäller större rättigheter kring skolgång och sjukvård. Det är därför särskilt viktigt att rättssäkerheten i asylsystemet upprätthålls för denna grupp.

I promemorian från Justitiedepartementet Ds 2016:37 föreslås förändringar i utlänningslagen om att Migrationsverket ska bedöma en asylsökandes ålder tidigare i asylprocessen. I de fall det råder osäkerhet om en asylsökande som uppger sig vara ensamkommande barn eller inte föreslås att Migrationsverket, så fort som möjligt, ska fatta ett tillfälligt beslut om ålder. Det tillfälliga beslutet om ålder föreslås kunna vara överklagningsbart. Innan ett tillfälligt beslut fattas som innebär att den unge bedöms vara 18 år eller äldre, föreslås Migrationsverket erbjuda tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning. Vid ett nekat samtycke till att genomgå en medicinsk åldersbedömning kan konsekvensen bli att den unge bedöms ha fyllt 18 år.

Rättsmedicinalverket har på uppdrag från Regeringen tagit fram metoder som föreslås ska kunna användas i den medicinska åldersbedömningen i asylprocessen.

Myndighetens utgångspunkt i detta arbete är metoderna tandmognadsbedömning, undersökning av knä med magnetkamera och i vissa fall röntgen av hand eller handleder.

Självklart är det viktigt att myndigheterna så långt det är möjligt kommer så nära en persons korrekta ålder som möjligt i asylprocessen. Det är också bra att ett tillfälligt beslut om ålder ska vara möjligt att överklaga och att vid tveksamheter tillämpa principen att hellre fria än fälla. Vänsterpartiet håller också med om principen om att det är viktigt att barn inte bor med vuxna och att resurser som är avsatta för barn ska gå till barn.

Samtidigt ställer vi oss kritiska till den migrationspolitik som idag förs i Sverige. Inte sällan finns det en underton i debatten kring ensamkommande barn som bygger på att många ljuger om sin ålder. Den nuvarande rättsordningen bygger på att den asylsökande ska belägga sin ålder med objektiva bevis för att inte anses vara 18 år. Det i grunden djupt problematiskt både utifrån att detta kan skapa en grund för misstänkliggörande och inte utgår ifrån att värna barnens särskilda rättigheter. Vi delar inte heller det ekonomiska perspektiv som genomsyrar migrationspolitiken.

I promemorian görs en samlad bedömning att förslagen om tidigare åldersbedömning ”medför att statens kostnader för mottagande av ensamkommande barn minskar.” Det hänvisar till en diskussion där asylrätten är eller kan anses vara en ekonomiskt betingad rättighet eller där styrmedel att begränsa den kan anses önskvärd. Det är naturligtvis allvarligt att använda politiska styrmedel för att försöka begränsa en rättighet och en beskrivning som vi inte delar. Idag kommer inte heller något större antal ensamkommande barn till Sverige och sannolikheten är snarare att denna process kring

åldersbedömningar har mycket liten ekonomisk effekt på handläggningen av asylärenden. Den effekten torde då snarare vara kostnadsökande då processen blir mer omfattande.

Det finns en stor osäkerhet om de medicinska metodernas träffsäkerhet, varför vi anser att det är oerhört viktigt vilka metoder som används och vilken betydelse de tester som ska genomföras får vad gäller Migrationsverkets överväganden i ett ärende. I Läkartidningen 43/2015 lyfter professorerna och överläkarna Anders Hjern och Henry Ascher en rad problem med att lägga för stor vikt vid medicinska ålderbedömningar utförda av läkare i asylprocessen. Förutom det faktum att många ensamkommande barn kommer från länder där födselar inte registreras och därmed saknar dokument, finns det en felmarginal på flera år både vad gäller handledsröntgen och bedömning av tandmognad. Därtill finns stora individuella variationer i fysisk mognad mellan tonåringar som behöver tas hänsyn till. Det finns också en risk för att enskilda läkare hamnar i etiska dilemman när resultaten från de medicinska bedömningarna kan komma att få avgörande betydelse i enskilda ärenden.

Brittiska forskare har också lyft kritik som rör skillnaden mellan kronologisk ålder och biologisk ålder, utifrån att människor individuellt växer och mognar i olika hastigheter, vilket gör det svårt att med precision göra en åldersbestämning. Den kronologiska åldern kan bland annat också påverkas av traumatiska händelser som krig och svält vilket i asylärenden kan skapa en ännu större osäkerhet.

I Storbritannien har man därför valt att ersätta de medicinska ålderbedömningarna med så kallade psykosociala bedömningar, som görs av specialutbildade socialarbetare. Dessa bedömningar bygger på hur psykosocialt mogen den unge är och hur denne fungerar i vardagen och säger alltså mer om vilka stödbehov som behöver finnas på plats i mottagningssystemet, än vad medicinska bedömningar baserade på förslagen i promemorian gör. Detta är en av flera andra möjliga metoder som skulle kunna undersökas närmare för att minska felmarginalerna. I samband med att åldersbedömningar görs är det också viktigt att hänsyn tas inte bara till individens utseende, utan även till dennes mentala mognad.

I promemorian föreslås vidare att ett tillfälligt beslut från Migrationsverket om asylsökandes ålder ska börja gälla omedelbart, dvs. före en eventuell överklagandeprocess är klar. Vi anser att ett beslut om tillfällig ålder istället ska börja gälla först när alla överklagansmöjligheter är uttömda.

Ensamkommande unga befinner sig i en särskilt utsatt situation och det finns mer eller mindre omfattande behov av stöd från samhället i många fall. Med förslaget till tidigare åldersbedömning utifrån de medicinska metoder som framgår av promemorian, ser vi en risk för att ensamkommande unga i ökad omfattning hamnar i en utsatt situation.

Pressen på redan mycket utsatta unga människor kommer i och med detta att öka än mer. SR P4 Östergötland kunde senast den 27 oktober i år visa att det finns exempel på ensamkommande barn som fått sin ålder uppskriven utifrån metoden tandröntgen och där beslut om avvisning fattats, trots att resultatet från undersökningen visat på en felmarginal på runt 50 %.

Med anledning av den stora osäkerhet som råder kring åldersbedömningar anser vi att det finns en mycket stor risk för ökat godtycke i systemet då enskilda handläggare på Migrationsverket kan komma fram till olika beslut baserat på de medicinska metoder som kommer att användas. För att möjliggöra rättsäkra ålderbedömningar krävs ett betydligt mer omfattande utredningsarbete.

Vidare tolkar vi förslaget enligt promemorian som att, i det fall en person som anvisats till en kommun före det att Migrationsverket fattat ett tillfälligt beslut om ålder enligt vilket personen bedöms vara 18 år eller äldre, kommunplaceringen avslutas och att personen flyttar till ett av Migrationsverkets boenden. Detta innebär att en person kan tvingas flytta flera gånger på kort tid. Vi anser att staten har de bästa förutsättningarna

att ansvara för att driva ankomstboenden, vilket också skulle möjliggöra för en anvisningskommun att bättre kunna fokusera resurserna på barnets bästa.

Utifrån ovanstående tillstyrker vi förslaget i promemorian att vid bedömning av ålder tillämpa principen om att hellre fria än fälla och förslaget om att ett tillfälligt beslut om ålder ska vara möjligt att överklaga. Vi avstyrker förslaget i de delar som handlar om vilka medicinska metoder som enligt promemorian är utgångspunkten för genomförandet av åldersbedömningar. Vi avstyrker förslaget om att ett tillfälligt beslut om ålder ska börja gälla omedelbart, dvs. före det att en överklagandeprocess är klar.

Kommunstyrelsen föreslår besluta

Att översända ovanstående text som Göteborgs stads remissvar

Yrkande angående Remiss från Justitiedepartementet – Åldersbedömning tidigare i asylprocessen

Sverigedemokraterna ställer sig positiv till förslaget som står att läsa under sammanfattningen: ***"Migrationsverket ska bedöma en utlännings ålder tidigare i asylprocessen. I de fall det råder oklarhet om en asylsökande är under 18 år eller inte"***

Det är bra, och något vi Sverigedemokrater efterfrågat under flera år. Både i riksdagen samt i många kommuner runt om i landet. Så även i Göteborg. Tyvärr är dock inte remissen helt tillfredställande.

Det står inget om att åldersbedömning ska vara obligatorisk i de fall oklarhet föreligger, bara att ***möjligheten ges***, samt att om personer avstår en bedömning så ***kan*** konsekvensen bli att han eller hon bedöms vara över 18 år.

Det självklara borde vara att vid tveksamhet ***ska*** åldersbedömning göras, samt att om personen avstår bedömning ***ska*** konsekvensen vara att vederbörande bedöms vara över 18 år.

Åldersbedömning bör naturligtvis också gälla retroaktivt. Bara för att man lyckats lura det svenska systemet innan den 1 maj 2017, ska man inte komma undan med det.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige föreslår besluta:

Att i remissyttrandet från Göteborgs stad delge vår mening att åldersbestämning inte ska vara frivillig då det av någon anledning råder tveksamhet om vederbörandes ålder.

Yttrande angående Remiss från Justitiedepartementet – Åldersbedömning tidigare i asylprocessen

Sverigedemokraterna ställer sig positiv till förslaget som står att läsa under sammanfattningen: ***"Migrationsverket ska bedöma en utlännings ålder tidigare i asylprocessen. I de fall det råder oklarhet om en asylsökande är under 18 år eller inte"***

Det är bra, och något vi Sverigedemokrater efterfrågat under flera år. Både i riksdagen samt i många kommuner runt om i landet. Så även i Göteborg. Tyvärr är dock inte remissen helt tillfredställande.

Det står inget om att åldersbedömning ska vara obligatorisk i de fall oklarhet föreligger, bara att ***möjligheten ges***, samt att om personer avstår en bedömning så ***kan*** konsekvensen bli att han eller hon bedöms vara över 18 år.

Det självklara borde vara att vid tveksamhet ***ska*** åldersbedömning göras, samt att om personen avstår bedömning ***ska*** konsekvensen vara att vederbörande bedöms vara över 18 år.

Åldersbedömning bör naturligtvis också gälla retroaktivt. Bara för att man lyckats lura det svenska systemet innan den 1 maj 2017, ska man inte komma undan med det.

Yttrande angående Remiss från Justitiedepartementet - Åldersbedömning tidigare i asylprocessen, Ds 2016:37

Asylsökande är en utsatt grupp och ändrad bedömning av ålder kan ge stora konsekvenser för den enskildes livssituation. Det finns därför ett stort behov av att säkerställa en så god rättslig reglering som möjligt kring åldersbestämningarna och i möjligheten att få sin sak prövad i högre instans.

Rättssäkerheten har varit skör angående metoder för åldersbestämningar och i möjligheten för den enskilde i att överklaga beslut. Det är därför positivt att Riksmedicinalverket och Socialstyrelsen fått uppdraget att säkerställa att lämpliga metoder används. Oavsett metod så finns det dock fortfarande en viss osäkerhet och det kräver att principen "Benefit of the doubt" används. Dock bör medicinsk bedömning inte användas slentrianmässigt utan endast i de fall muntlig och skriftlig bevisning inte kan anses tillräcklig.

Positivt i förslaget är också att åldersbestämning kan ske tidigt och att det är ett beslut som kan överklagas. Det stärker rättssäkerheten och den enskildes möjligheter att erhålla de insatser från samhället som är riktade mot åldersgruppen.

Domstolarnas handläggning bör vara skyndsam och vara ett förtursmål i domstol.